

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRESENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMPTE RENDU INTEGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

COMMISSIE VOOR DE JUSTITIE

COMMISSION DE LA JUSTICE

dinsdag
10-03-2009
Namiddag

mardi
10-03-2009
Après-midi

cdH	<i>centre démocrate Humaniste</i>
CD&V	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
Ecolo-Groen!	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen!</i>
FN	<i>Front National</i>
LDD	<i>Lijst Dedecker</i>
MR	<i>Mouvement réformateur</i>
N-VA	<i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>
Open Vld	<i>Open Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
PS	<i>Parti Socialiste</i>
sp.a	<i>socialistische partij anders</i>
VB	<i>Vlaams Belang</i>

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>	
DOC 52 0000/000	<i>Parlementair stuk van de 52e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>	DOC 52 0000/000	<i>Document parlementaire de la 52e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
QRVA	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	QRVA	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV	<i>voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)</i>	CRIV	<i>version provisoire du Compte Rendu Intégral (couverture verte)</i>
CRABV	<i>Beknopt Verslag (blauwe kaft)</i>	CRABV	<i>Compte Rendu Analytique (couverture bleue)</i>
CRIV	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)</i> <i>(PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)</i>	CRIV	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)</i> <i>(PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)</i>
PLEN	<i>plenum</i>	PLEN	<i>séance plénière</i>
COM	<i>commissievergadering</i>	COM	<i>réunion de commission</i>
MOT	<i>alle moties tot besluit van interpellaties (op beigegekleurd papier)</i>	MOT	<i>motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen :</i>	<i>Commandes :</i>
<i>Natieplein 2</i>	<i>Place de la Nation 2</i>
<i>1008 Brussel</i>	<i>1008 Bruxelles</i>
<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.deKamer.be</i>	<i>www.laChambre.be</i>
<i>e-mail : publicaties@deKamer.be</i>	<i>e-mail : publications@laChambre.be</i>

INHOUD

Vraag van mevrouw Katia della Faille de Leverghem aan de minister van Justitie over "het opnemen van de naam van de meemoeder op de geboorteakte van een kind dat geboren wordt binnen een lesbische relatie na kunstmatige inseminatie" (nr. 11649) 1

Sprekers: **Katia della Faille de Leverghem, Melchior Wathelet**, staatssecretaris voor Begroting en Gezinsbeleid

SOMMAIRE

Question de Mme Katia della Faille de Leverghem au ministre de la Justice sur "l'inscription du nom de la co-mère sur l'acte de naissance d'un enfant né d'une relation lesbienne après insémination artificielle" (n° 11649) 1

Orateurs: **Katia della Faille de Leverghem, Melchior Wathelet**, secrétaire d'État au Budget et à la Politique des Familles

COMMISSIE VOOR DE JUSTITIE

COMMISSION DE LA JUSTICE

van

du

DINSDAG 10 MAART 2009

MARDI 10 MARS 2009

Namiddag

Après-midi

De vergadering wordt geopend om 14.08 uur en voorgezeten door mevrouw Mia De Schamphelaere.
La séance est ouverte à 14.08 heures et présidée par Mme Mia De Schamphelaere.

01 Vraag van mevrouw Katia della Faille de Leverghem aan de minister van Justitie over "het opnemen van de naam van de meemoeder op de geboorteakte van een kind dat geboren wordt binnen een lesbische relatie na kunstmatige inseminatie" (nr. 11649)

01 Question de Mme Katia della Faille de Leverghem au ministre de la Justice sur "l'inscription du nom de la co-mère sur l'acte de naissance d'un enfant né d'une relation lesbienne après insémination artificielle" (n° 11649)

01.01 **Katia della Faille de Leverghem** (Open Vld): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, ingevolge een nieuwe wet die op 6 april 2009 in het Verenigd Koninkrijk in werking treedt, kunnen Britse lesbiennes die kinderen krijgen via kunstmatige bevruchting, de naam van hun partner laten vermelden op de geboorteakte van hun kinderen. Voor lesbische koppels zal de vermelding van de meemoeder op de geboorteakte automatisch gebeuren. Alleenstaande vrouwen krijgen echter de keuze om de naam van de tweede ouder te laten noteren, uiteraard wanneer die tweede ouder zich daarmee akkoord verklaart. De opgegeven tweede ouder heeft hierdoor enkele wettelijke verplichtingen, waaronder de potentiële plicht om financieel bij te dragen in de opvoeding van het kind. De maatregel stuit ook op kritiek, omdat geboorteaktes niet langer een weergave zullen zijn van de genetische evolutie van de geboorte.

Ook in ons land stelt het probleem van de erkenning van het kind door lesbische meemoeders zich. Het Britse voorbeeld kan mogelijk bijdragen tot een oplossing. Ik kreeg dan ook van de staatssecretaris graag een antwoord op de volgende vragen.

Hebt u reeds kennis genomen van bovengenoemd wetsvoorstel in het Verenigd Koninkrijk? Kan dit wetsvoorstel bijdragen tot een oplossing voor het probleem van de erkenning van kinderen door lesbische meemoeders opdat ook zij als volwaardige ouder voor hun kinderen worden beschouwd? Welke eventuele problemen ziet de staatssecretaris in de toepassing van dit wetsvoorstel op de Belgische situatie? Zult u op basis van het Britse voorbeeld een concreet voorstel uitwerken om tegemoet te komen aan dit probleem? Zo ja, welke timing zult u hanteren? Zo nee, welk alternatief stelt u voor?

01.01 **Katia della Faille de Leverghem** (Open Vld): Une nouvelle loi entrée en vigueur au Royaume-Uni le 6 avril dernier offre la possibilité aux lesbiennes qui accouchent après une insémination artificielle de faire mentionner le nom de leur partenaire sur l'acte de naissance. Cette règle est appliquée automatiquement pour les couples lesbiens. Les femmes isolées peuvent faire inscrire un deuxième parent si celui-ci est d'accord. Ce dernier doit se soumettre ainsi à une série d'obligations légales.

La mesure est également l'objet de critiques parce que l'acte de naissance ne mentionnera plus la filiation génétique.

Le secrétaire d'État a-t-il connaissance de la proposition de loi britannique? Notre pays pourrait-il s'en inspirer? Quels problèmes susciterait-elle dans notre pays? Une proposition sera-t-elle formulée sur la base de la proposition britannique? Quand? Quelle autre solution le secrétaire d'État proposera-t-il?

01.02 Staatssecretaris **Melchior Wathelet**: Mevrouw de voorzitster, mevrouw della Faille, ik zal een antwoord geven op de vier vragen.

01.02 **Melchior Wathelet**, secrétaire d'État: La section 42 du

Op 6 april 2008 treedt in het Verenigd Koninkrijk part two van de Human Fertilization and Embryology Act 2008 in werking. Section 42 van die wet bepaalt dat als een vrouw, op het ogenblik van de medisch begeleide voortplanting, partij was in een civil partnership, de andere partner van het civil partnership beschouwd zal worden als de ouder van het kind, tenzij bewezen is dat deze niet heeft toegestemd in de medisch begeleide voortplanting. Sections 43 and 44 voorzien in een regeling wanneer er geen vader is en geen andere vrouw die ouder is op basis van section 42.

In dat geval kan een andere vrouw beschouwd worden als een ouder, agreed female partnership.

Section 48 bepaalt dat een persoon die op basis van de voorgaande regels beschouwd moet worden als moeder, vader, of ouder van het kind, wettelijk als moeder, vader of ouder van het kind beschouwd moet worden voor alle doeleinden.

De Belgische wetgever heeft in 2003 – daarmee geef ik een antwoord op uw tweede vraag – reeds een duidelijke keuze gemaakt door de invoering van een artikel 143, 2de lid, van het Burgerlijk Wetboek, dat bepaalt dat, indien een huwelijk werd aangegaan tussen personen van hetzelfde geslacht, artikel 315 van het Burgerlijk Wetboek niet van toepassing is. Het vermoeden van vaderschap is aldus expliciet uitgesloten bij homoseksuele huwelijken. Het huwelijk tussen personen van hetzelfde geslacht heeft dan ook geen afstammingsrechtelijke gevolgen. De wetgever oordeelt daarbij dat het van rechtwijze verbinden van afstammingsrechtelijke gevolgen aan een huwelijk tussen twee personen van hetzelfde geslacht tot te grote abstractie van de werkelijkheid zou leiden.

De parlementaire werkzaamheden halen het voorbeeld aan van twee vrouwen die met elkaar huwen, en de geboorte van een kind binnen dat huwelijk. Het kind stamt met zekerheid niet af van de beide vrouwen.

De wetgever meende dat, om dan toch aan te nemen dat een kind door afstamming in familierechtelijke betrekking staat tot beide vrouwen, dat een te grote abstractie van de werkelijkheid zou zijn. Het gaat dan niet meer om weerlegbare vermoedens maar om ficties. De afstand tussen werkelijkheid en recht zou daardoor te groot worden.

Wat uw derde vraag aangaat, kan ik het volgende antwoorden. Wat het ouderschap van holebi's betreft, heeft de wet van 18 mei 2006 de mogelijkheid ingevoerd voor personen van hetzelfde geslacht om te adopteren. Tijdens het parlementaire debat daarover waren er drie opties: ingrijpen via de afstammingswetgeving, de invoering van het zorgouderschap en de adoptie.

Er werd niet geopteerd voor de afstammingswetgeving, onder meer omdat men ook werkte aan de hervorming van het afstammingsrecht. Tijdens de vorige legislatuur heeft de subcommissie familierecht die twee dossiers bijna op hetzelfde moment, althans tijdens dezelfde legislatuur, behandeld.

Meemoederschap zou een te grote juridische fictie vormen en men heeft geopteerd voor de meer coherente oplossing van de adoptie,

deuxième volet de la "Human Fertilization and Embryology Act 2008" stipule qu'en ce qui concerne la procréation médicalement assistée d'une femme qui à cet instant était partenaire dans le cadre d'un "civil partnership", l'autre partenaire est considéré comme parent, à moins qu'il ne soit démontré qu'il s'est opposé à la procréation médicalement assistée. Les sections 43 et 44 règlent la question de la parenté en l'absence de père si aucune autre femme n'est parent en vertu de la section 42. La section 48 stipule que cette parenté est valable pour tous les objectifs.

En 2003 déjà, le législateur belge a opéré un choix clair en insérant dans le Code civil un article 143, alinéa 2, excluant la présomption de paternité en cas de mariage homosexuel. Ces mariages n'ont donc pas d'effets en matière de filiation, le législateur estimant que cela reviendrait à trop faire abstraction de la réalité. Lors des travaux parlementaires, le mariage entre deux femmes a été cité à titre d'exemple. Il est certain qu'un enfant né au sein d'un tel mariage ne descend pas des deux femmes. La distance entre le droit et la réalité serait trop grande.

La loi du 18 mai 2006 a créé la possibilité d'adopter pour les personnes du même sexe. Dans le cadre du débat, trois options se sont dégagées : une intervention par le biais de la législation en matière de filiation, l'instauration de la parentalité sociale et l'adoption.

L'option de la législation en matière de filiation n'a pas été retenue, notamment parce qu'on travaillait à l'époque au droit de la filiation. La co-maternité constituerait une trop grande fiction juridique. Il a été opté pour l'option plus cohérente de l'adoption, un lien de filiation artificiel déjà existant. Les co-parentes lesbiennes peuvent dès

namelijk een reeds bestaande kunstmatige afstammingsband. De keuze van de commissie was dus adoptie in plaats van zorgouderschap of afstammingswetgeving.

Door het kind te adopteren kunnen lesbische meemoeders in België vandaag dan ook als volwaardige ouder van het kind worden beschouwd. Nogmaals, adoptie is het creëren van een afstammingsrecht. Dat was de bedoeling van de vorige wetgever tijdens de vorige legislatuur, al was ik toen alleen maar een lid van het Parlement.

Ten vierde, het regeerakkoord steunt een grondige modernisering van het familierecht en nodigt de parlementaire meerderheid uit om wetgevende initiatieven te nemen of te steunen, onder meer met betrekking tot een juridisch statuut voor zorgouders en beklemtoont dat dit dient te gebeuren zonder afbreuk te doen aan het juridisch en/of biologisch ouderschap.

Dergelijke regeling dient een antwoord te bieden op problemen waarmee de nieuw samengestelde gezinnen worden geconfronteerd, maar kan ook toegepast worden ten aanzien van koppels van hetzelfde geslacht? om hen zo bepaalde rechten en plichten van het ouderlijke gezag toe te kennen.

01.03 Katia della Faille de Leverghem (Open Vld): Mijnheer de staatssecretaris, zoals u weet heeft de meemoeder bij ons na de geboorte nog altijd geen juridische band met het kind, zelfs al wordt dat kind geboren in het kader van een lesbisch koppel dat getrouwd is. Het kind wordt altijd ingeschreven als zijnde het kind van een alleenstaande. Het is pas nadien dat de meemoeder de adoptieprocedure mag opstarten en dat het kind geadopteerd kan worden door die meemoeder.

De meemoeder moet ook een cursus, een opleiding van twintig uur, volgen. Om dat te vermijden, vind ik het voorbeeld van Engeland niet slecht, want dan zou het kind ook meteen de naam van haar meemoeder op de geboorteakte kunnen zien. Ik vind het niet gevaarlijk dat de mensen daarvan zouden kunnen profiteren, want vermits er heel veel plichten aan verbonden zijn, ook geldelijke, en het feit dat de tweede ouder die op de geboorteakte wordt opgenomen ook instaat voor de opvoeding van het kind, zal de tweede ouder die beslissing niet zomaar nemen. De beslissing is niet vrijblijvend. Ik denk dat het zeker een debat waard is en dat het een oplossing zou kunnen bieden voor kinderen in lesbische relaties.

01.04 Staatssecretaris Melchior Wathelet: Het is een moeilijk debat, dat ook al tijdens de vorige legislatuur werd gevoerd. De keuze van het Parlement verschilde van de mijne. De wet is de wet en wij moeten die absoluut toepassen.

Ik heb de intenties van de vorige wetgevers in mijn antwoord herhaald. De keuze die gemaakt is, was niet mijn keuze. De keuze van de wetgever, zowel omtrent de wet van 2003 over het huwelijk, als over de wet van 2006 inzake adoptie, was anders. In 2006 moest men kiezen tussen afstemmingsrecht of adoptie. De keuze die door het Parlement in 2006 is gemaakt, was de adoptie.

Ik geef u tot besluit ook een persoonlijke mening. U hebt het

lors être considérées comme des parents à part entière.

L'accord de gouvernement prévoit la modernisation fondamentale du droit de la famille; il invite la majorité à prendre des initiatives ou à les soutenir, notamment en ce qui concerne le statut de la parentalité sociale, sans porter préjudice à la parenté juridique ou biologique. Ces initiatives doivent résoudre une série de problèmes qui se posent aux ménages recomposés et pourront s'appliquer également aux couples de même sexe.

01.03 Katia della Faille de Leverghem (Open Vld): Chez nous, la co-parente n'a pas de lien juridique avec l'enfant après la naissance, même si cet enfant est né au sein d'un couple lesbien. L'enfant est inscrit en tant qu'enfant d'une mère isolée. Ce n'est qu'ensuite qu'une procédure d'adoption peut être ouverte et la co-parente doit suivre un cours. C'est la raison pour laquelle le modèle britannique me paraît intéressant. Il n'entraînera pas d'abus puisqu'il comprend des obligations. Cela mérite un débat, à mon estime.

01.04 Melchior Wathelet, secrétaire d'État: Le débat a été mené au cours de la législature précédente et le Parlement a fait un autre choix.

Même un enfant né au sein d'un couple de deux femmes mariées peut avoir un père biologique.

voorbeeld aangehaald van twee getrouwde vrouwen. Als er een kind geboren wordt, is er misschien een biologische vader.

01.05 Katia della Faille de Leverghem (Open Vld): Het gaat hier over kinderen die geboren zijn na een kunstmatige bevruchting.

01.05 Katia della Faille de Leverghem (Open Vld): Ma question concernait l'insémination artificielle.

01.06 Staatssecretaris Melchior Wathelet: Er zijn twee mogelijkheden om kinderen te krijgen. Het is moeilijk voor mij om het in het Nederlands uit te leggen, omdat het over een specifieke terminologie gaat, maar ik zal het proberen.

01.06 Melchior Wathelet, secrétaire d'État: Soit il est question d'insémination artificielle, soit il y a un père biologique. Dans ce dernier cas, celui-ci pourrait également revendiquer des droits. Il devient difficile d'établir la distinction entre les différentes situations. Cette question pourrait susciter d'autres débats, notamment relatifs à la non-discrimination.

Ofwel wordt het kind verwekt via kunstmatige inseminatie ofwel door een biologische vader. U stelt voor, in een huwelijk tussen vrouwen, een verschil te maken tussen een kind verwekt na kunstmatige inseminatie en een kind verwekt door een biologische vader die na de geboorte rechten kan opeisen ten aanzien van dat kind.

De biologische vader kan zeggen dat het zijn kind is, dat hij de biologische vader is en dat hij iets over dat kind te zeggen wil hebben.

Het wordt dus steeds moeilijker te bepalen of het om een huwelijk gaat, over welk soort huwelijk het gaat en hoe het kind is verwekt. Dat wordt steeds moeilijker. Het wordt steeds meer gedetailleerd.

Een en ander kan ook aanleiding geven tot andere soorten debatten en tot debatten over "la non discrimination".

Ik heb u op de meest neutrale manier de werkwijzen herhaald en de manier waarop de wetgever een en ander heeft willen bepalen. Ik ben geëindigd met het aanhalen van het regeerakkoord. Echter, een dergelijke wetgeving zal of zou tot andere debatten aanleiding geven, die evenmin gemakkelijk zullen zijn.

01.07 Katia della Faille de Leverghem (Open Vld): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, ik dank u voor uw heel uitgebreid antwoord.

01.07 Katia della Faille de Leverghem (Open Vld): Je comprends les problèmes, mais ma question concernait spécifiquement l'insémination artificielle au sein d'un couple de lesbiennes.

Ik begrijp ook dat een en ander tot bepaalde afwijkingen kan leiden. Mijn vraag ging louter over een kind dat kunstmatig wordt bevrucht bij een van de twee vrouwen van een lesbisch koppel.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

*De behandeling van de vragen en interpellaties eindigt om 14.24 uur.
Le développement des questions et interpellations se termine à 14.24 heures.*